

Dünyada hər şey ziddiyyətləri ilə bərabər yaradılmışdır. Müsbət və mənfi, yaxşı və pis, sevgi və nifrət, mərhəmət və zülm, savab və günah... Bu xüsuslardan müsbət xarakterləri həm Allah tərəfindən bəyənilir, həm də bəşəri özəllikləri itirməmiş insanlar tərəfindən xoş qarşılanır, eyni şəkildə mənfi xarakterə malik olanları da Allah və insanlar xoş qarşılamır.

Məlumdur ki, insanların xəlv edilməsinin əsas səbəbi Uca Yaradanı razı salmaq, Onun göstərdiyi yol ilə getməkdir. Allah insanın qarşısına iki fərqli yol qoymuşdur. Allah yolu və Şeytan yolu. Allah yolunun üzərində savablar vardır və yolun bitiş yeri də cənnətdir. Şeytan yolunun üzərində də günahlar vardır və yol cəhənnəmdə bitir. Allahın insana bəxş etdiyi ən ülvi xüsusiyyət olan ağıllı ilə bu yollardan özünə faydalı olanı seçər və bu yöndə yoluna davam edər.

İslam dini günahlardan çəkinərək mənəvi mənfəəti uğrunda çalışıb çabalayanları ağıllı kəslər olaraq adlandırır. Peyğəmbər əleyhissalam belə buyrur: *“Ağıllı kəs o kimsədir ki, nə fəsinə sahib çıxсын və ölümündən sonrasını üçün çalışсын. Aciz kəs də o kimsədir ki, nə fəsinə duyğularına məhkum edir və Allahdan diləklə kifayət nəzir (bunu kifayət görür).* (Tirmizi, Qiyamət 25). Deməli, özünü ağıllı qəbul edən hər kəs zərərinə istəməz, hər daim faydası üçün çalışır. Bütün dünyanın müvəqqəti olduğunu dərk edən hər bir kəs axirətdəki faydası və qazancı üçün çalışır.

Aydın məsələdir ki, cənnətin açarı tövhiddir, Allah yoludur. Günümüzdə qarşılaşdığımız ən kədərli mənzərə odur ki, biz Allah yolu ilə şeytan yolunu bir-birinə qarışdırdıq. Nəyin günah, nəyin savab; nəyin halal, nəyin haram olduğuna heç əhəmiyyət verməməyə başladığımız. Günahlar savab, savablar da əlçatmaz oldu. Bu dünya və müvəqqəti mənfəətlərinə o qədər aşiq olduq ki, hər şeyə bu dünyanın gözü ilə baxmağa və dəyərləndirməyə başladığımız. Sevgimiz, bəşəri münasibətlərimiz qısacası, bütün münasibətlərimizi dünyəvi mənfəət müstəvisində qurmağa başladığımız. Mənfəətlərimiz üçün şeytani dost etdik, günahlarımızı sevdik, gücsüzləri əzdik, yetimləri görmək istəmədik. Sözlərin əsl mənasında cənnəti deyil, cəhənnəmi seçdik; Allahı deyil, şeytani seçdik.

Günümüzün xəstəliklərdən biri də günahlarmızla öyünməyimizdir. İşlədiyimiz günahların böyüklüyü fəxrimizi də o nisbətə artırdı. Övladlarının əliyəriyi, haqsızlıqları, günahları ataların fəxr mənbəyinə çevrildi. Ancaq bir günah işləmək, xəta etmək, arzu edilməyən və sahibinə də heç bir qiymət qazandırmayan xislətdir. Odur ki, gizli və heç kimin bilmədiyi və görmədiyi yerdə işlənən günahları Allahın örtməsinə baxmayaraq fəzilətli əməl kimi fəxarətlə başqalarına anladan insan əfv olma şansını itirən şəxsdir. Günahları başqalarına anladanlar Allahı və

Rəsulunu xəlifə alanlardır. Hər kim dünyada işlədiyi günahı gizləyər, o günahından utanar və xəcalət çəkərsə, qiyamət günündə Allah onu rüsvay etməz. Bu mənada Peyğəmbərimiz (ə.s.s) belə buyurmuşdur:

“İşlədiyi günahı anladanlardan başqa ümmətin tamamı fəxr edilməkdədir. Bir adam gedib pisliklər işləyər, Allah onun üstünü örtüyü halda sənə qalxar və:”

“Ey Filankəs! Mən dünən gecə belə-belə etdim” deməsi açıq günahlardandır. Halbuki Allah onun pisliyini örtüyü halda gedibni keçirmişdi. Ancaq o Allahın örtüyünü açaraq sabahlayar.” (Buxari, Ədəb 60)

Bir müsəlman çevrəsindəki insanların işlədiyi günaha görə məsuliyyət daşıyır. Özü əmin olduğu kimi, digər insanların günah işləməsinə mane olmalı və onların şəridən insanların əminlikdə olmasını təmin etməyə çalışmalıdır. Gördüyü xətanı əli ilə, buna gücü yetməzsə dili ilə, buna da gücü çatmazsa qəlbi ilə ona qarşı çıxmalıdır. Günahkar və zalımlar həm özləri üçün, həm də cəmiyyət üçün təhlükə mənbəyi və üz qarasıdır. İmam Qəzzali bu incəliyə necə də diqqət çəkir:

“Bir zalımın qəlbinə sevindirmək caiz deyil. Zalımları görmək istəməyin qəlbdə müsbət imanlıq nuru qalmaz. Zalıma “Allah sənə uzun ömür versin”,- demək, yer üzündə Allahın qadağalarını tapdayanların artmasını və daim olmasını istəməkdir. Eləcə də zalıma əsla dua etməmək və tərifləməmək lazımdır.” (Kimyayı-Səadət əsərindən). Zülm və zalımı, günah və günahkarı görəncə bu həssasiyyət nə qədər ağılımıza gəlir. Zalımların və günahkarların səfindəyik, yoxsa məzlumların və savab əhlinin səfində?

Doğru və yanlışın bir-birinə qarışdığı zamanədə yerimizi görmək üçün Peyğəmbərimizin mübarək hədisi ilə yazımızı yekunlaşdıraq. O (s.ə.s) belə buyurmuşdur: *“İstəməyin başqa ümmətin hamısı cənnətə girəcək.”* *“Kim cənnətə girmək istəməz, Ey Allahın Elçisi?-* dedilər. O da:

“Mən itaət edənin cənnətə girər. Mən asi olanlarsa cənnətə istəməyin.”
(Buxari, Etisam 2)

Hər bir insan cənnət və cəhənnəmini bu dünyada seçmək hürriyyətinə malikdir. Seçim bizimdir...